

LAKIALOITE 69/2008 vp

Laki rikoslain 48 a luvun muuttamisesta

Eduskunnalle

Lakialoitteessa ehdotetaan törkeän metsästysrikoksen säättämistä ankarammin rangaistavaksi erillissäännöksellä. Uusi säännös mahdollistaisi salametsästyksen tuomitsemisen ankarammalla asteikolla silloin, kun salametsästystä harjoitetaan laajamittaisesti tai teko tehdään erityisen suunnitelmallisesti taikka teko tehdään metsästysrikoksen laajamittaiseen tekemiseen erityisesti järjestäytyneen ryhmän jäsenenä. Näissä tapauksissa salametsästyksen tulee sisältyä kokonaisuudessaan sellaisia piirteitä, joiden vuoksi teko tulee tuomita törkeänä metsästysrikoksena. Aloitteessa säännös sisällytettäisiin rikoslain luonnonvararikoksia koskevaan lukuun.

Salametsästys on saanut uusia ammattimaisia, järjestäytyneen rikollisuuden tunnusmerkkejä. Nykytilanteessa ammattimaisesti toimivaa järjestäytynyttä metsästysrikollisuutta joudutaan tutkimaan ja syyttämään samojen pykälien perusteella kuin yksittäisiä tai taloudellisesti merkitykseltään vähäisiä metsästysrikoksia.

Ammattimainen ja järjestäytynyt rikollisuus edellyttää onnistuakseen myös ammattimaista laittoman saaliin kätkemistä, kuljettamista, välittämistä ja kauppaamista. Koko rikollinen tuotantoketju on vakavissa metsästysrikoksissa arvioitava rikosoikeudellisen vastuun kannalta.

Säännös metsästysrikoksesta säädettiin rikoslakiin vuonna 2002 (rikoslain uusi 48 a luvun 1 §, 515/2002). Uusi säännös tuli voimaan 1.9.2002. Metsästysrikossäännöksen mukaan joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta oikeudettomasti 1) metsästää käyttäen metsästyslaissa (615/1993) kiellettyä pyyntivälinettä

tai pyyntimenetelmää taikka vastoin metsästyslaissa säädettyä moottorikäyttöisen kulkuneuvon käytön rajoitusta, 2) metsästää vastoin metsästyslain tai sen nojalla annettua riistaeläimen rauhoitusta tai metsästyskieltoa tai -rajoitusta tai kiintiötä koskevaa säännöstä tai määräystä taikka ilman pyyntilupaa tai 3) aiheuttaa metsästäessään vaaraa tai vahinkoa ihmiselle tai toisen omaisuudelle taikka rikkoo yleisen turvallisuuden vuoksi annettua metsästystä koskevaa kieltoa tai rajoitusta, on tuomittava metsästysrikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Laissa metsästysrikoksella kielletään kolmenlaisia asioita. Ensimmäinen ryhmä on kielletyt pyyntivälineet ja -menetelmät, mihin kuuluu myös metsästyslain rajoitus metsästää moottorikäyttöisestä kulkuneuvosta. Toinen ryhmä on metsästäminen vastoin metsästyslakia tai sen nojalla annettuja rauhoitussäännöksiä tai vastoin metsästyskiintiöitä taikka vastoin pyyntilupaa. Kolmantena on se, että metsästämisellä aiheutetaan vaaraa tai vahinkoa toiselle ihmiselle tai toisen omaisuudelle taikka rikotaan yleisen turvallisuuden vuoksi annettuja metsästystä koskevia kieltoja tai rajoituksia.

Metsästysrikokseen voi syyllistyä vain tahallisesti tai törkeästä tuottamuksesta eli huolimattomuudesta.

Metsästämisellä tarkoitetaan metsästysrikossäännöksessä samaa kuin metsästyslain 2 §:ssä määritellyllä metsästyksellä. Metsästysrikoksena rangaistavaa on metsästyslain 33 §:ssä kiellettyjen pyyntivälineiden ja -menetelmien käyt-

tö riistaeläinten metsästyksessä. Metsästysrikoksena rangaistavaa on myös metsästäminen vastoin metsästyslain 32 §:n rajoituksia, jotka koskevat riistaeläimen hätyyttämistä tai jäljittämistä ilma-aluksella, maalla kulkevalla moottorikäyttöisellä ajoneuvolla, aluksella tai veneellä moottorin käydessä taikka ampumista tällaisesta kulkuvälineestä käsin (metsästyslain 2 §, 514/1993).

Metsästyslain 37 §:n 1 momentissa kielletään riistaeläimen metsästäminen sekä vahingoittaminen tai soidinnan, pesinnän tai poikasten häiritseminen rauhoitusaikana. Metsästysasetuksella säädetään tarkemmin riistaeläinten rauhoitusajoista. Metsästäminen ja metsästämillä aiheutettu soidinnan, pesinnän tai poikasten häirintä rauhoitusaikana 37 §:n 1 momentin vastaisesti on rikoslain metsästysrikoksen 48 a luvun 1 §:n 2 kohdassa mainittua rauhoitusta koskevien säännösten rikkomista. Muulla tavalla kuin metsästämillä tapahtuva riistaeläimen vahingoittaminen tai sen soidinnan ja pesinnän häirintä rauhoitusaikana on sen sijaan rangaistavaa metsästyslain säännösten rikkomisena. Metsästysrikoksena rangaistavaa on myös riistanhoitoyhdistyksen metsästyslain 38 §:n 1 momentin nojalla antamien alueellisten metsästyskieltojen tai -rajoitusten rikkominen. Samoin metsästystä rajoittavan kiintiön rikkominen on rangaistavaa (HE 203/2001 vp).

Kirjallisessa kysymyksessä (KK 862/2006 vp, ed. Tiusanen) vuonna 2006 kysyttiin ministeriöltä, mitä valtioneuvosto aikoo tehdä organisoidun, ammattimaiseksi kasvaneen salametsästyksen lopettamiseksi ja onko valtioneuvosto valmis tuomaan lainsäädäntöön törkeän metsästysrikoksen. Oikeusministeriön antamasta vastauksesta ilmenee muun muassa, että ennen metsästysrikosten ja -rikkomusten siirtoa rikoslakiin 1990-luvun lopulla valtaosa rangaistuksista oli sakkoja ja ehdollista vankeutta tuomittiin keskimäärin kerran vuodessa vankeuden pituuden ollessa 1—2 kuukautta. Vuodesta 2002 alkaen ehdollisten vankeusrangaistusten määrä on kuitenkin lisääntynyt 5—7 tuomioon vuodessa.

Edelleen vastauksesta ilmenee, että vuonna 2004 tuomittujen seitsemän ehdollisen vankeusrangaistuksen keskimääräinen pituus oli myös aikaisempaa pidempi eli 10,3 kuukautta ja että viime vuoden tilastojen valossa on havaittavissa suuntaus metsästysrikoksista annettujen tuomioiden hienoiseen ankaroitumiseen ehdollisen vankeusrangaistuksen lisääntyneen käytön muodossa.

Vastaus puhuu sen puolesta, että organisoitujen ja ammattimaisten rikosliigojen vastainen toiminta edellyttää törkeän metsästysrikoksen ottamista rikoslakiin.

Rikoslain 48 a luvun 1 a §. Törkeä metsästysrikos. Lakialoitteessa ehdotetaan rikoslain 48 a lukuun lisättäväksi uusi 1 a §, jossa metsästysrikos tiettyjen tunnusmerkistöjen täytyessä tulisi katsoa ankarammin rangaistavaksi kuin metsästysrikoksen normaali tunnusmerkistö edellyttää.

Aloitteessa ehdotetaan, että jos metsästysrikoksessa tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä, rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti tai rikoksentekijä toimii sellaisen rikoksen laajamittaiseen tekemiseen erityisesti järjestäytyneen ryhmän jäsenenä ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava törkeästä metsästysrikoksesta vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Aloitteessa törkeän metsästysrikoksen tunnusmerkkien täytyminen edellyttää aina tekijän tahallisuutta.

Viranomaispalautteen perusteella ei järjestäytyneen, menetelmiltään törkeäksi salametsästyksiksi luokiteltavan salametsästyksen torjunta nykylainsäädännön vallitessa onnistu. Salametsästyksen liittyvä uhkailu ja piittaamattomuus laista ovat viime vuosina lisääntyneet erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 48 a luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 48 a lukuun uusi 1 a § seuraavasti:

48 a luku

Luonnonvararikoksista

1 a §

Törkeä metsästysrikos

Jos metsästysrikoksessa

- 1) tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä,
2) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti tai

3) rikoksentekijä toimii sellaisen rikoksen laajamittaiseen tekemiseen erityisesti järjestäytyneen ryhmän jäsenenä

ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä metsästysrikoksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 2008

Pentti Tiusanen /vas
Erkki Pulliainen /vihr
Marjaana Koskinen /sd
Tanja Karpela /kesk

Sari Palm /kd
Pertti Virtanen /ps
Lauri Oinonen /kesk
Jouko Laxell /kok